

Светски дан контрацепције, 26. септембар 2021. године

Светски дан контрацепције се обележава сваке године 26. септембра. Кампања је покренута 2007. године на глобалном нивоу, са циљем да се истакне важност употребе различитих метода контрацепције и одговорног сексуалног понашања тако да се омогући свим сексуално активним особама, посебно младима, информисан избор о њиховом сексуалном и репродуктивном здрављу.

Планирање породице омогућава појединцима и паровима да планирају и остваре жељени број деце и да планирају време њиховог рађања и размак између порођаја. Планирање породице је, такође, питање сексуалних и репродуктивних права. Право на сексуално и репродуктивно здравље представља једно од основних људских права, које подразумева да је људима омогућено да остварују безбедне сексуалне односе на задовољство оба партнера, да не доживљавају принуду и насиље и да не страхују од сексуално преносивих инфекција и нежељене трудноће, као и да могу да контролишу плодност на начин који не изазива нежељене последице по њихово здравље.

Светска здравствена организација (СЗО) се залаже за промоцију планирања породице и контрацепције, креирањем смерница заснованих на доказима о безбедности и пружању услуга контрацепције и обезбеђивању људских права у програмима контрацепције.

Модел планирања породице у Републици Србији

Становништво у Републици Србији претежно примењује традиционалне методе контрацепције, а због њихове недовољне ефикасности често се суочава са нежељеном трудноћом и прибегава индуктованом абортусу.

Према резултатима последњег репрезентативног истраживања вишеструких показатеља, савремену и ефикасну контрацепцију у Републици Србији користи мање од петине жена из опште популације које су у браку или ванбрачној заједници (21,4%), а традиционалну двоструко више (40,8%). Међу модерним методима контрацепције највише се користи кондом за мушкарце (15,1%), много ређе комбинована орална контрацепција (3,0%), интраутерини улошци (2,6%) и стерилизација жене (0,6%).

Међу традиционалним методима доминира метод прекинутог сношаја (*coitus interruptus*) (31,4%), док је метод избегавања односа у „плодним данима” и остале „природне методе” користило 9,5% испитаница. Ниједан метод контрацепције никада није користило 37,7%. Потребне за контрацепцијом нису задовољене код 8,8% анкетираних жена.

Одговорно сексуално понашање и пандемија COVID-19

Пошто се корона вирус преноси, између осталог, блиским физичким контактом, а како сексуални однос укључује блиски физички контакт, не постоје мере које могу у значајној мери смањити ризик од његовог преношења са заражене особе на осетљиву особу током сексуалног односа. Стога је сваки сексуални однос ризичан за

преношење корона вируса и упуштањем у сексуални однос овај ризик се једноставно мора прихватити. С обзиром на начин преношења, могућност инфекције је највећа током љубљења.

Препорука за смањење ризика од преношења корона вируса сексуалним односом односи се на сексуални однос са особом са којом смо у блиском свакодневном контакту, или партнером у сталној вези, попут супружника и животних партнера.

Контрацепција и пандемија COVID-19

Пандемија COVID-19 је указала на потребу да се развију иновативне стратегије како би се осигурао неометан приступ информацијама и услугама везаним за контрацепцију током пандемије и смањено притисак на преоптерећени здравствени систем и то на следећи начин:

- Повећати употребу мобилних телефона и дигиталних технологија како би се помогло да корисници услуга донесу одлуку о методу контрацепције који им је најприхватљивији.
- Проширити доступност услуга контрацепције (укључујући и информације и методе) на места попут апотека, дрогерија, мрежних платформи и других продајних места.
- Продужити трајање рецепта за подизање метода контрацепције који се издају на рецепт, како би се избегао чест одлазак у дом здравља и ширење вируса.

У Републици Србији, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” са мрежом института/завода за јавно здравље обележиће 26. септембар – Светски дан контрацепције организовањем различитих едукативно-промотивних активности са циљем промоције значаја очувања сексуалног и репродуктивног здравља и могућности коришћења доступних модерних метода контрацепције уз поштовање свих превентивних мера које се односе на спречавање ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

Више информација на: <https://www.who.int/reproductivehealth/en/>